



NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

**NORSK
GENRESSURSSENTER**
genressurser.no

PLANTEARVEN-prisen 2020

Norsk genressurssenters begrunnelse

Plantearvenprisen for 2020 tildeles Per Anker Pedersen, førsteamanuensis ved NMBU, for sitt mangeårige engasjement for utvalgsarbeid innen grøntanleggsplanter. Vi vil spesielt framheve Per Ankers arbeid for økt bruk av planter fra norsk flora for utprøving og demonstrasjon til bruk i grøntanlegg.

Et viktig mål for Per Ankers arbeid har vært å øke mangfoldet av arter og kultivarer i grøntanlegg, både for en variert opplevelse og for å redusere sårbarheten for angrep av sykdommer og skadedyr.

Per Anker var allerede fra tidlig i 1990-årene i gang med utvalgsarbeid. Dette arbeidet ble etter hvert organisert i prosjektene «*Planter for norsk klima*» og «*Utvalg av norske trær til grøntanlegg og revegetering*», et arbeid som vil bli videreført også etter at Per Anker nå går av med pensjon.

Som en del av Per Ankers arbeid ble *Treforsøksparken* med nær 150 ulike treslag etablert ved NMBU for forskning, undervisning og demonstrasjon. Treforsøksparken har hele tiden vært Per Ankers hovedansvar og han har lagt ned betydelig arbeid med å følge opp denne. Han har samlet mye dokumentasjon om trærne og fått det publisert, både vitenskapelig og populærvitenskapelig.

Treforsøksparken består blant annet av en verdifull samling av norske viltvoksende treslag og store busker som er egnet for etablering i grøntanlegg eller til revegetering etter naturinngrep. I tillegg til at samlingen evalueres, fungerer den som et demonstrasjonsfelt for brukere og stimulerer til økt bruk av norsk plantemateriale i grøntanlegg og ved landskapspleie. Denne delen av Treforsøksparken er omfattende og består av totalt ca. 350 kloner og frøklider og det er i hovedsak Per Anker som har samlet inn disse fra norsk natur. Vi kan ikke nevne alle klonene og frøkildene i denne delen av Treforsøksparken her, men nevner gjerne i grove trekk disse; det er en mengde *Sorbus* asal- og *Salix*-arter, det er hengebjørk, søtkirsebær, småbladlind, osp, spisslønn, einer, barlind, rødgran og sist, men ikke minst; den saktevoksende furua som vokser mer krypende langsetter bakken enn oppover som er hentet i Skjåk og som gjerne går under navnet Skjåkfuru.

Svært mange studenter, fagfolk innen grøntanleggsbransjen, men også allmennheten har hatt glede og blitt inspirert av interessante omvisninger med Per Anker blant trærne i forsøks- og demonstrasjonsfeltet, som nå er en del av Norges landskapslaboratorium NMBU.

Per Ankers arbeid har i alle år vært preget av en genuin planteinteresse, en anvendt og jordnær vinkling på forskningen samt gode formidlingsevner. Han har i tillegg drevet omfattende opplysningsvirksomhet om plantegenetiske ressurser ved omvisninger, foredrag og artikler i fagpresse. Norsk genressurssenter har også dratt nytte av Per

Postboks 115, 1431 Ås
genressurser@nibio.no

Org. nr: 988 983 837



NIBIO

Ankers kompetanse da han var medlem av Genressursutvalget for skogtrær fra 2007 til Utvalget ble avvirket i 2019. De som har vært heldige og samarbeidet med Per Anker har hatt glede og nytte av hans brede kunnskaper, entusiasme for faget og store vilje til å dele kunnskapen sin med andre.

*Norsk genressurscenter
23. september 2020*

PLANTEARVEN-prisen deles ut av Norsk genressurscenter til personer, institusjoner eller organisasjoner som har gjort en særlig fortjenestefull innsats innen bevaring og bruk av plantegenetisk mangfold for mat og landbruk. Ved bedømmelsen legges vekt på innsats innen ett eller flere av områdene:

- Aktiv bevaring av verdifullt plantemateriale gjennom innsamling og kontinuerlig stell og vedlikehold av plantemateriale eller av verdifulle voksesteder.
- Aktiv innsats for å overvåke og ta vare på arter og genotyper av nytteplanter i naturområder der disse er truet.
- Særlig viktig forskning på og foredling av nye sorter gjennom bruk av mangfold til nytte for norsk matproduksjon.
- Aktive bidrag til økt bruk av gammelt plantemateriale f.eks. innen foredling, som bidrag til spredning av plantegenetisk mangfold, til restaurering av voksesteder for verdifulle planter i kultur eller natur eller til bruk av historisk plantemateriale i nye sammenhenger.
- Opplysning og informasjonsvirksomhet som fremmer interessen for bevaring og bruk av plantemangfold og for plantearven på en positiv måte.
- Andre forhold som kan være av betydning for bevaring og bruk av plantegenetiske ressurser.

Prisen består av et PLANTEARVEN-trykk laget av kunstneren Otto Østenstad fra Ås.